

ANNEX 1: Formulari de criteris clínics i psicosocials per a la incapacitació legal

L'objecte d'aquest instrument de cribatge és identificar si un cas és susceptible de plantejar una valoració en profunditat sobre els avantatges i/o inconvenients que pot suposar per a la persona l'inici d'un procés d'incapacitació com a mesura de protecció legal. Si compleix els criteris mínims establerts, es proposa passar aquest cas a estudi per valorar la idoneïtat o no d'iniciar un procés d'incapacitació.

Per complir aquests criteris es tindrà en compte la valoració efectuada per professionals mèdic i de treball social, i, sempre que sigui possible, s'aconsella la participació de l'equip interdisciplinari que tracta i/o fa el seguiment de la persona.

Per plantejar-se activar el procediment de valoració previ al procés d'incapacitació, cal que es compleixin com a mínim un dels criteris dels punts A, B i C.

Per als casos en els quals no s'hagi pogut confirmar el diagnòstic, abans d'iniciar un procés d'incapacitació cal activar altres tipus de mesures. Fins i tot, es considera imprescindible, abans d'iniciar un procés d'incapacitació, establir mesures cautelars per clarificar el diagnòstic. Cal tenir present que pot ser que la problemàtica de la persona no requereixi protecció jurídica a través de la incapacitació.

Nom i cognoms:

DNI:

Domicili:

Població:

Data:

A. Criteri diagnòstic (almenys un dels tres criteris és condició necessària i imprescindible per continuar el procés)

Diagnòstic psiquiàtric estable, greu i amb més de dos anys d'evolució.¹

Retard mental o intel·ligència límit.

Altres diagnòstics relacionats amb dèficits cognitius no reversibles.²

¹ Són diagnòstics greus els trastorns mentals severos (TMS): trastorn esquizofrènic, depressió major recurrent, trastorn bipolar maníac, trastorn bipolar depressiu, trastorn bipolar mixt, paranoia, agorafòbia amb crisis d'angoixa, trastorn obsessiu compulsiu, trastorn límit de la personalitat, personalitat esquizotípica.

² Inclou les seqüeles neurològiques relacionades amb trastorns degeneratius, traumatisme craneoencefàlic i/o altres malalties neurològiques que cursin amb trastorns cognitius que afectin la capacitat de governar-se de la persona. Per als casos d'addicció a substàncies (drogues, alcohol...), en si mateixos no són un criteri d'incapacitació; per considerar la valoració de si és un cas susceptible d'iniciar un procés d'incapacitació, cal que hi hagi un diagnòstic psiquiàtric greu estable (patologia dual).

B. Criteris clínics (almenys un dels quatre criteris és condició necessària; les persones amb diagnòstic de problemes de salut mental han de complir dos criteris com a mínim)

Dèficit cognitiu persistent avaluat instrumentalment.
Judici de la realitat marcadament afectat, fora de les situacions agudes.
No-consciència de la malaltia o del dèficit i/o no-adherència al tractament.
Impulsivitat i conductes de risc derivades o relacionades amb la malaltia o el dèficit.

C. Dependència (física i/o mental) (un dels dos criteris és condició necessària)³

La persona necessita supervisió i/o suport.
Manca d'autonomia objectivada.^{4 5}

D. Factors relacionats amb la manca d'autogovern (almenys un dels criteris és condició necessària; en salut mental, és condició necessària complir almenys dos criteris)

Precarietat social i/o econòmica.
Soledat, aïllament i manca de xarxa social de suport.⁶
Ús inadequat dels diners: posa en risc el patrimoni o el propi futur.
Claudicació familiar o manca de família de referència.
Evidència o sospita raonable de manipulació per part de tercers o que algú pren decisions per ell/a.
En persones ingressades:
- La persona amb diagnòstic de patologia psiquiàtrica fa més de dos anys que està ingressada involuntàriament i aquesta condició no és encara modificable, o
- la persona està ingressada sense tenir-ne consciència i no té cap vincle familiar referent.
S'han aplicat, per protegir i millorar la situació de la persona presumptament incapaç, diversos recursos i plans de treball i no han aconseguit l'objectiu, i/o la persona es troba desvinculada de la xarxa de serveis socials i de salut.
Necessitat de previsió del futur.
Persona que tingui un/a guardador/a de fet de forma perllongada.
Qualsevol altra circumstància que faci pensar en un risc de marginació social.

En el cas de persones amb **malaltia mental** i discapacitat associada a la malaltia, cal tenir en compte -de forma complementària- els criteris següents que, afegits als altres, orienten l'avaluació de la capacitat, permetent la incorporació de la cura de la salut entre les àrees a tutelar.

³ Dependència tant en activitats bàsiques com instrumentals de la vida diària, així com en l'expressió de la pròpia autonomia en el procés de presa de decisions.

⁴ Mitjançant escales de valoració validades o observació de la persona. Per exemple, escales per valorar activitats de la vida diària bàsiques i instrumentals, escales de valoració global del grau de dependència, escales per valorar l'impacte de la malaltia en el funcionament de la persona, etc.

⁵ En persones amb malaltia mental: GAF menor de 50 –almenys en els sis darrers mesos. En el moment actual, la persona no pot exercir un rol social (progenitor, treballador...), ni de manera supervisada.

⁶ Incloent-hi els casos de no-acceptació de la xarxa social disponible.

E. Utilització de serveis

Hospitalitzacions freqüents en el darrer any (normalment involuntàries).

La persona malalta no accepta tractament ambulatori, tot i que s'ha intentat diverses vegades.

La persona malalta no accepta rehabilitació, tot i que la necessita.

F. Criteris evolutius

Alta freqüència de recaigudes, en relació amb la manca de seguiment de les prescripcions.

Pronòstic cap al deteriorament o un major grau d'aquest.

Consum de tòxics de llarga evolució.

CRITERIS VALORATS PER:

Nom, signatura i número de col·legiat/ada (metge/metgessa)

Càrrec:

Entitat:

Data:

Nom i signatura (treballador/a social)

Càrrec:

Entitat:

Data:

Nom i signatura, (professió:)

Càrrec:

Entitat:

Data:

Nom i signatura, (professió:)

Càrrec:

Entitat:

Data: